

2 Finansiering, genomförande och utvärdering

2.1 FINANSIERING

Överenskommelser om hur insatser och åtgärder skall finansieras är kritiska punkter i de regionala tillväxtavtalen. En av de grundläggande idéerna med avtalsarbetet är att parter som förfogar över tillväxtresurser skall samordna satsningar på gemensamt prioriterade områden. Överenskommelserna avser oftast ramar för att finansiera insatsområden och åtgärder. Under genomförandet är det fråga om att konkreta projekt skall bekostas med medel inom ramarna. "Projektägare" förväntas kunna hitta finansiering för projekt som hör hemma inom insatser och åtgärder i tillväxtavtalet, eftersom finansiärer och resurser redan är identifierade. De statliga aktörernas finansiella medverkan i tillväxtavtalen utgår ifrån de mål som gäller för berört politikområde och de villkor m.m. som styr användningen av aktuella anslag.

Den 15 september 2000 fanns, enligt redovisningar från 18 län, beslut om sammanlagt 2 585 miljoner kronor. Den sammanställning som presenteras här grundar sig på uppgifter om olika parter finansiella engagemang i 15 av dessa län där medelsbesluten uppgår till 1 933 miljoner kronor¹⁰. Informationen har brister, eftersom län och

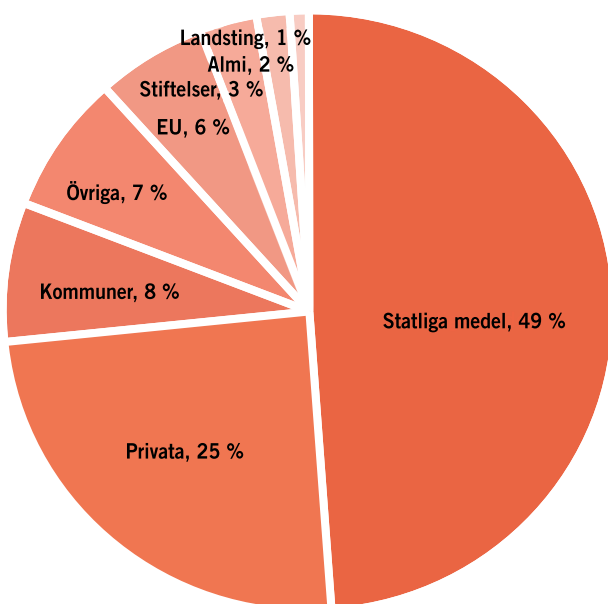
aktörer bl.a. har skilda uppfattningar om vad som skall definieras som medfinansiering av tillväxtavtalen. Det är viktigt att vara medveten om denna begränsning när den samlade finansieringsbilden studeras. *Se diagram 4.*

Närmare hälften av tillväxtavtalens åtgärder finansieras med statliga medel. Privata finansiärer svarar för 25 % och kommunerna för 8 % av de insatta medlen. EU-medel är en möjlig finansieringskälla för åtgärder i tillväxtavtalen. EU-medlen uppgår hittills endast till 6 % men väntas öka i takt med att de nya strukturfondsprogrammen genomförs i ökad utsträckning. De fyra största statliga finansiärerna fördelar sig enligt *diagram 5.*

Arbetsmarknadspolitiska medel utgör den i särklass största delen av den statliga finansieringen. I Kronoberg, Blekinge, Halland, Västmanland och Västernorrland står de arbetsmarknadspolitiska anslagen för över 40 % av tillväxtavtalens finansiering. Många anser dock att arbetsmarknadsmyndigheternas roll som finansiär av åt-

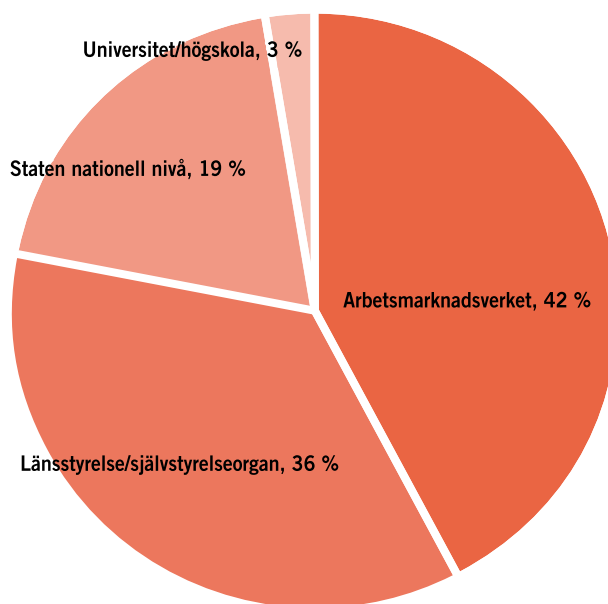
¹⁰ 15 län har specificerat den finansiella informationen per aktör (Blekinge, Dalarna, Gotland, Halland, Kronoberg, Norrbotten, Skåne, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västernorrland, Västmanland, Västra Götaland, Örebro). Tre län (Gävleborg, Jämtland, Västerbotten) har lämnat uppgifter om beslutade medel men ej redovisat per aktör. Ansvaret för siffrornas tillförlitlighet vilar på uppgiftslämnarna.

Diagram 4. Finansiering av tillväxtavtal i 15 län (totalt 1 933 miljoner kronor), procentuell andel per kategori

Källa: Rapporter från 15 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15.

Diagram 5. Statlig finansiering av tillväxtavtalen i 15 län (totalt 946 miljoner kronor), procentuell andel per kategori

Källa: Rapporter från 15 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15.

gärder i avtalen är otydlig och efterlyser bättre riktlinjer för hur de arbetsmarknadspolitiska medlen får användas. Orsakerna till de stora skillnaderna mellan länsarbetsnämnderna, när det gäller deras medverkan i finansieringen, är flera. I de tillväxtavtal där kompetensfrågor och utbildningsinsatser är ett centralt område har det varit naturligt att koppla samman länsarbetsnämndernas utbildningsinsatser med de prioriteringar som finns i avtalet. Det finns också skillnader i hur länsarbetsnämnderna har tolkat sitt uppdrag för att medverka i arbetet med avtalen. Vissa har ansett att större delen av deras anslag bör relateras till tillväxtavtalet. Motivet för detta har varit att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, per definition, är tillväxt- och sysselsättningskapande och därför bör ingå. Andra länsarbetsnämnder har gjort snävare avgränsningar och bedömt att endast vissa delar bör vara med. *Se diagram 6.*

På grund av de generella regionalpolitiska prioriteringarna har de nordliga länsstyrelserna betydligt större anslag som kan användas för åtgärder i tillväxtavtalen. Skillnader i tilldelade resurser återspeglas dock inte konsekvent i bilden av hur länsstyrelsen deltar i finansieringen. *Se diagram 7.*

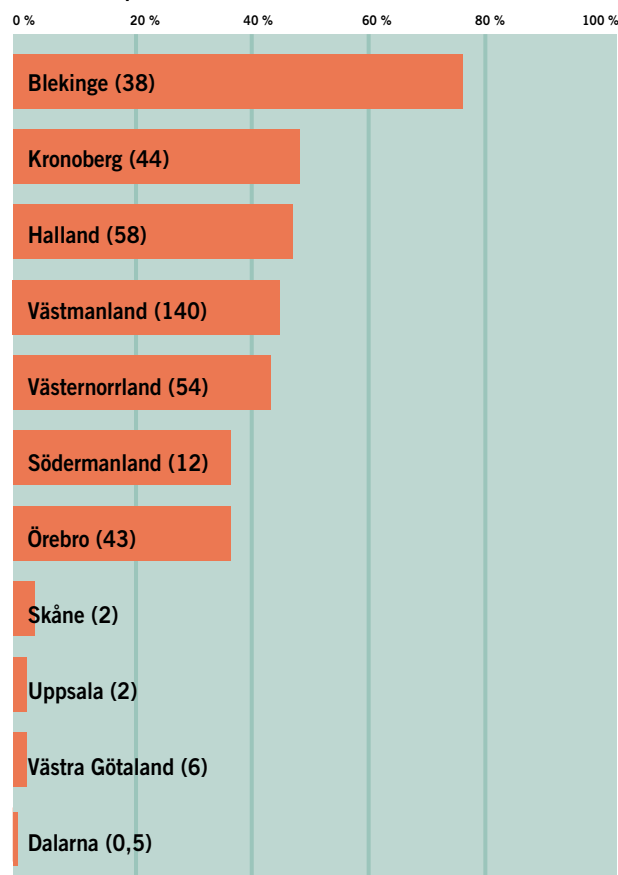
Länsstyrelser och självstyrelseorgan svarar i genom-

snitt för 18 % av avtalens totala finansiering.

Bland statliga myndigheter på nationellt plan har NUTEK satsat störst resurser i tillväxtavtalen (68 miljoner kronor). Exempel på andra nationella statliga finansiärer är Luftfartsverket (7,1 miljoner kronor i Västernorrland), Svenska Filminstitutet (6,3 miljoner kronor i Västra Götaland, 1 miljon kronor i Skåne), Invest in Sweden Agency (ISA) (3,4 miljoner kronor i Västra Götaland), Fiskeriverket (1,6 miljoner kronor i Västra Götaland), Turistrådet (1 miljon kronor i Västra Götaland). Från den s.k. Östersjömiljard 2 har regeringen avsatt medel för medfinansiering av tillväxtavtal och regionala initiativ. Hittills har regeringen fattat beslut om att betala ut 30 miljoner kronor till NUTEK samt 20 miljoner kronor till Länsstyrelsen i Stockholms län för Östersjöorienterade åtgärder.

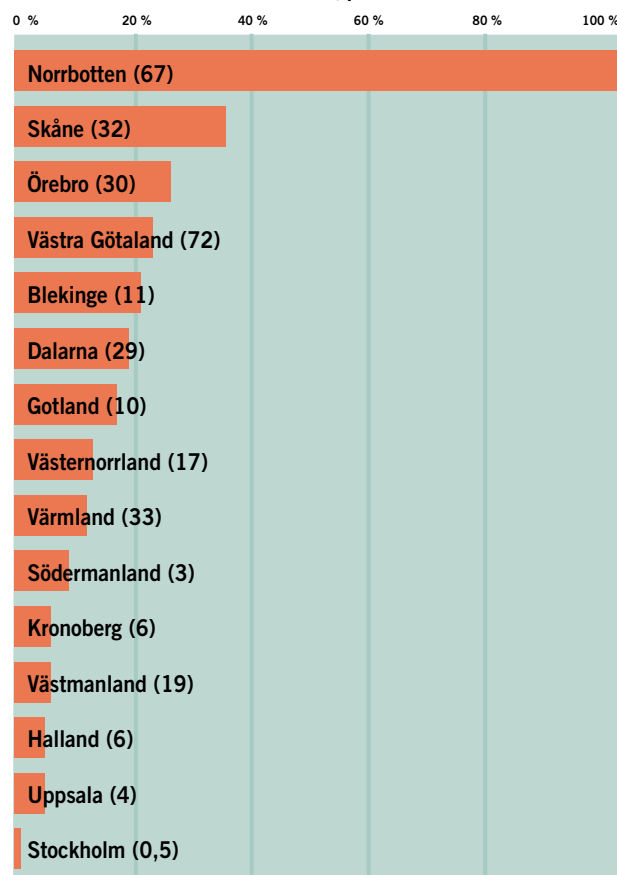
Den privata finansieringen består i huvudsak av medfinansiering från företag och i någon mån från organisationer som står näringslivet nära. Privata finansiärer hade vid tidpunkten för avstämningen beslutat att avsätta 485 miljoner kronor eller cirka 25 % av totala beslutade medel. I Västra Götaland är t.ex. Föreningssparbanken, Sveriges hotell- och restaurangföretagare och Telia medfinansiärer. I Dalarna har bl.a. Dalarnas Tidning avsatt 60 000 kronor. I Stockholm går bland annat den s.k.

Diagram 6. Länsarbetsnämndernas finansiella andel av avtalen, procent

Källa: Rapporter från 11 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15. Avrundat belopp i miljoner kronor inom parentes.

Diagram 7. Länsstyrelsernas/självstyrelseorganens finansiella andel av tillväxtavtalen, procent

Källa: Rapporter från 15 länsstyrelser och självstyrelseorgan som samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15. Avrundat belopp i miljoner kronor inom parentes.

Care-tech gruppen – privata företag tillsammans med Exportrådet – in med nära 5 miljoner kronor.

Inom kategorin stiftelser finns bl.a. KK-stiftelsen, Stiftelsen Innovationscentrum och Teknikbrostiftelserna engagerade som finansiärer.

Det kommunala åtagandet uppgår sammanlagt till 135 miljoner kronor, vilket motsvarar 8 % av den totala finansieringen. Det finns bara knapphändig information om vilka typer av åtgärder som kommunerna stöder. Utbildning förefaller vara ett område där kommuner är engagerade om än i begränsad omfattning. *Se diagram 8.*

I Stockholms, Västra Götalands och Uppsala län finns flest finansiärer representerade. Norrbotten redovisar endast de insatser och åtgärder som finansierats av länsstyrelsen. Nedan framgår hur stor del av finansieringen de största finansiärerna svarar för. *Se diagram 9.*

2.2 GENOMFÖRANDE

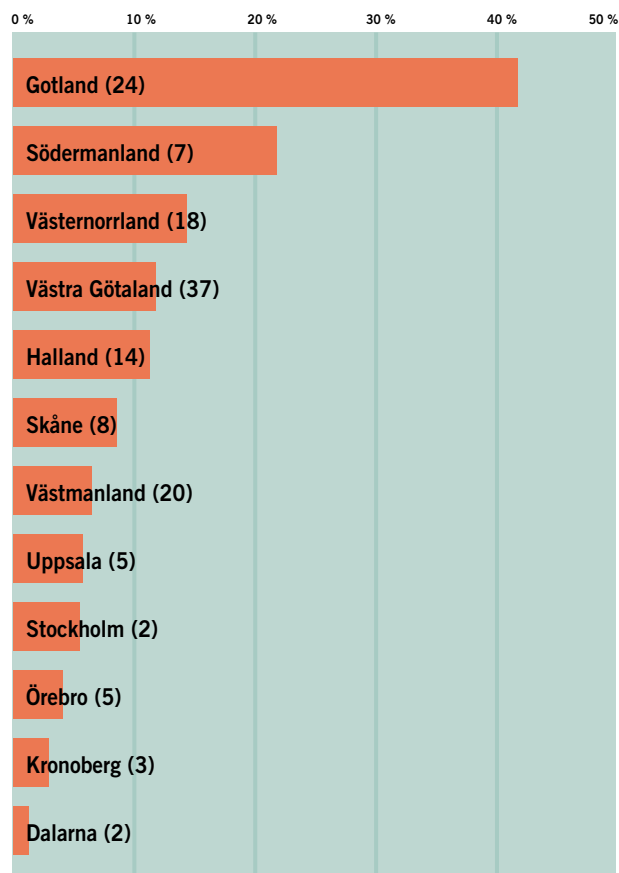
I flertalet län har man kommit igång med att genomföra åtgärder i sina tillväxtavtal. De sammanlagt 2 585 miljoner kronor som man har fattat beslut om, fördelas på 1 624 olika projekt, dvs. i genomsnitt drygt 1,5 miljoner kronor per projekt. För hela år 2000 hade de 18 länen, enligt avtalen, budgeterat åtgärder för knappt 11 miljarder kronor. Vid tid-

punkten för avstämningen hade man alltså fattat beslut för ca 23 % av budgeterat belopp. Det finns fler orsaker till skillnaderna mellan budget och beslut. Mer än ett kvartal återstod av året då länen redovisade utfallet. Det dröjde länge innan åtgärder i de nya strukturfondsprogrammen kunde komma igång. Fonderna utgör en viktig finansieringskälla för tillväxtavtalen och förutsätter också nationell medfinansiering. Många finansiärer väntade med att använda medel tills bilden hade klarnat av medelsbehoven för åtgärder i målprogrammen. Som framgår av *diagram 10* är variationerna stora mellan länen, både vad gäller avsatta belopp och vad avser relationen mellan budget och faktiskt fattade beslut.

Antalet beslutade projekt den 15 september 2000 var 1 624 stycken. *Diagram 11* indikerar i vilken utsträckning aktiviteter har kommit igång i länen.

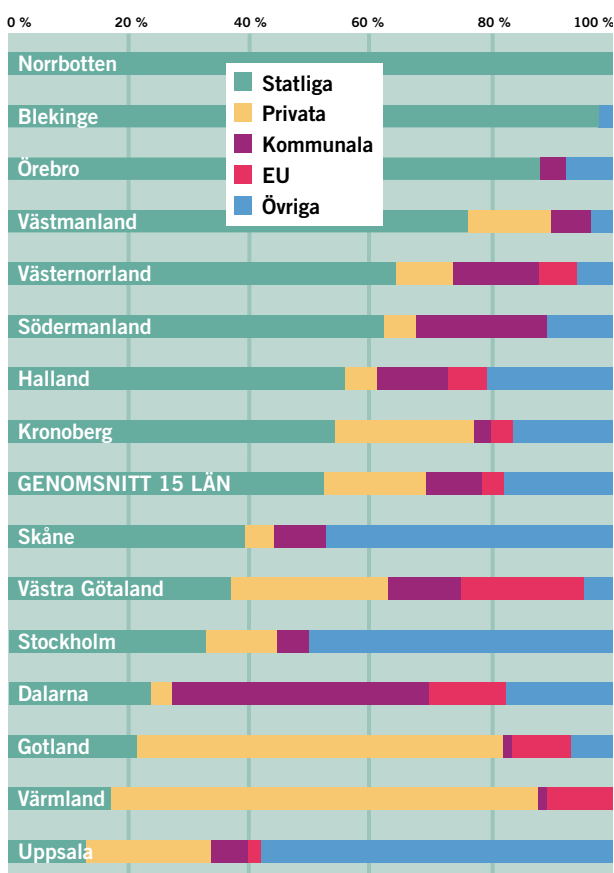
Enligt lärens redovisningar satsas de största resurserna på åtgärder som rubriceras Företagsutveckling och Entreprenörskap. Kompetensutveckling, utbildning, forskning och utveckling är det näst största åtgärdsblocket. Utbildningsprojekt kan också dölja sig inom andra åtgärder, inte minst företagssatsningar. En del medel har också avsatts för åtgärder med inriktning på kultur- och livsmiljö. Bilden överensstämmer i stort med prioriteringarna i lärens tillväxtavtal. *Se diagram 12.*

Diagram 8. Kommunernas finansiella andel av avtalen, procent

Källa: Rapporter från 12 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15. Avrundat belopp i miljoner kronor inom parentes.

Diagram 9. Olika medfinansiärs andel av tillväxtavtalet, procentuell fördelning

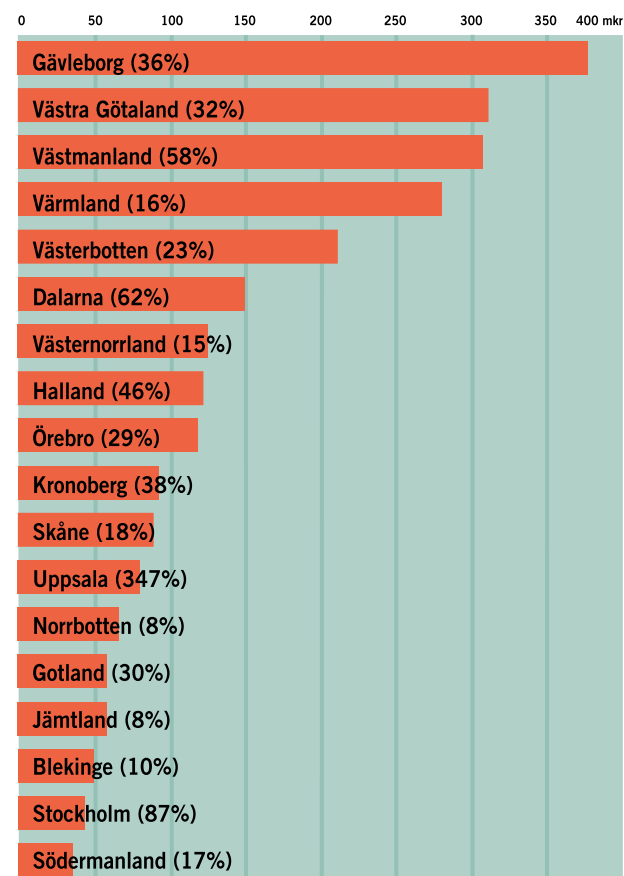

Källa: Rapporter från 15 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15.

Det är inte möjligt att fullständigt urskilja de projekt som finns under rubrikerna. Följande är exempel på konkreta, pågående projekt.

- *Aluminiumriket* tillhör ett av de större projekten inom tillväxtavtalet i Kronobergs län. Projektet syftar till att skapa en regional utvecklingsmiljö och marknadsplats för ett näringsliv kring aluminium med varor och tjänster i världsklass.
- I Östergötland har universitet, teknikparker, företagarföreningar, teknikbrostiftelsen, länsstyrelsen m.fl. inlett ett samarbete i projektet *Grow Link*. Syftet är att erbjuda goda förutsättningar för etablering och utveckling av kunskapsbaserade företag. Under första halvåret 2000 startades 29 företag och över hundra entreprenörer har utnyttjat det nätverk som *Grow Link* erbjuder.
- *Acusticum* i Piteå, *biltestverksamhet* och fortsatta satsningar på *Filmpool Nord* är exempel på strategiska utvecklingsprojekt i Norrbotten. Tillväxtavtalen lade grunden och de har kunnat förverkligas med hjälp av strukturfondsmedel.
- I Hultsfred utvecklas *Rock City* – ett musikindustri-centrum som ägs gemensamt av den svenska musikindustrin. I Kalmar etableras *Baltic Business School* – en internationell handelshögskola med inriktning mot Östersjöregionen. En av utbildningarna är inriktade mot musikindustrin.
- I Västerbotten har ungdomsprojekt startat med syfte att *utveckla entreprenörskap* i länet.
- I Uppsala har inletts flera projekt för *ökad integration* av personer med utländsk bakgrund på arbetsmarknaden. Positiva resultat vad avser rekrytering av arbetskraft har redan uppnåtts.
- Ett av projekten i Stockholms tillväxtavtal är att medverka i utvecklingen av en *lokal hälso- och sjukvårdsplan i Liepaja, Lettland*. Förutsättningar skapas för ett konsortium av svenska företag att lämna anbud för ett komplett hälso- och sjukvårdssystem för den regionen men även för andra delar av Lettland.

Diagram 10. Beslut om finansiering av tillväxtavtal i 18 län (totalt 2 585 miljoner kronor)

Källa: Rapporter från 18 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Finansieringen avser beslutade medel per 2000-09-15. Beslut i förhållande till budget för år 2000 inom parentes.

Diagram 11. Antal beslutade projekt per län (totalt 1 624)

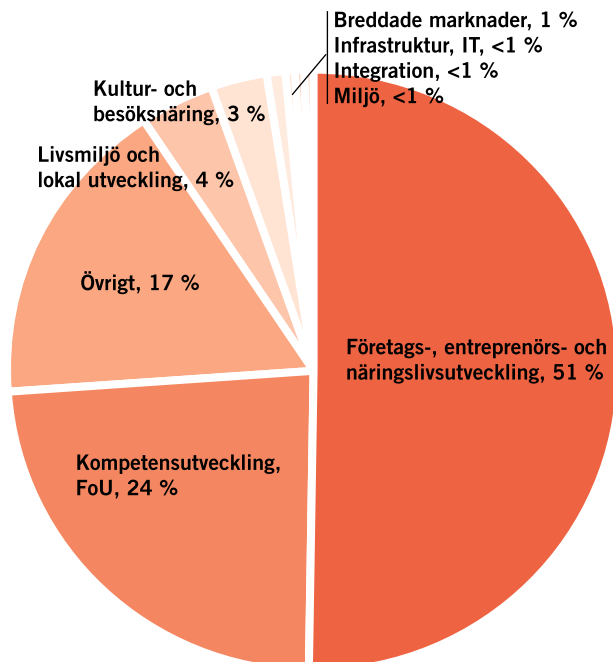
Källa: Rapporter från 17 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Avser projekt som beslutats till och med 2000-09-15.

2.3 UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING – EN FÖRUTSÄTTNING FÖR EN LÄRANDE PROCESS

Det är klart uttalat att arbetet med tillväxtavtalen är en läroprocess som omfattar både organisationer och individer. Syftet med en lärande process är att de som berörs kontinuerligt skall kunna dra nytta av de gemensamma erfarenheter som uppnås och därmed successivt kunna lösa nya uppgifter bättre. Lärandet omfattar *kodifierad kunskap* och *tyst kunskap*. Den kodifierade kunskapen kan i princip vem som helst tillägna sig genom studier av litteratur, rapporter m.m. Den tysta kunskapen skapas över tid genom erfarenheter av handlande och interaktion med omgivningen.¹¹ Hallin och Svensson konstaterar: "Eftersom den kodifierade kunskapen är mer allmänt tillgänglig blir skillnader i tillgång till tyst kunskap avgörande för en organisations förmåga att lösa problem och ta tillvara möjligheter. (...) Den tysta kunskapen (är) i någon mån (...) mer exklusiv än den kodifierade. Ett inslag av lärande kan tas för givet i allt mänskligt handlande, men graden av lärande kan stärkas genom ökad medvetenhet om lärandets mekanismer och tillvägagångssätt hos inblandade individer och organisationer."¹²

Uppföljningar och utvärderingar är nödvändiga inslag

Diagram 12. Fördelning av beslutade medel per aktivitetsområde, procent

Källa: Rapporter från 15 länsstyrelser och självstyrelseorgan som har samordnat arbetet. Anm. Avser projekt som beslutats till och med 2000-09-15.

i läroprocessen. Länen lämnar mycket knapphändiga uppgifter om sina eventuella framsteg i uppföljnings- och utvärderingsarbetet och det är svårt att få en helhetsbild av vad som sker inom området. Ett uppenbart problem, som också har uppmärksammats tidigare¹³, är att offentliga organs system för uppföljning och utvärdering är utformade för att bedöma verksamhetens effektivitet och resultat sektorsvis. Det saknas system för tvärsektorieella uppföljningar. Detta har föranlett några län att börja utveckla och etablera sådana. Den moderna datortekniken och Internet har gjort det möjligt för flera län att billigt och snabbt komma igång med att sammanställa den mest nödvändiga projektinformationen. Kronobergs län var tidigt ute och har varit vägledande på området. Hallands län är ett exempel på ytterligare ett län där det nu finns en databas med projektinformation. *Se bild 1.*

I all sin enkelhet är dessa databaser på flera sätt unika. För första gången finns det samlad information om vad olika finansiärer i en region väljer att satsa sina utveck-

¹¹ Rapport 11 från regionalpolitiska utredningen "En lärande regionalpolitik? Om lärande och utveckling i den regionala utvecklingspolitiken" (s. 143-144) Göran Hallin och Bo Svensson.

¹² *ibid.*

¹³ Ds 2000:7 "Rapport om tillväxtavtalen, Tillväxt i hela Sverige."

Bild 1. Urklipp från aktivitetsregistret för Hallands läns tillväxtavtal

Insatsområde/ Åtgärd	Tentativt kronor	Förslaget		%
		Planerat	Utfall	
Kompetensutveckling	142 185	112 452	79,1	
Läroprocess	12 750	11 659	91,4	
Bekansampanj och utbildning	80 435	94 267	117,2	
Konjunktutveckling i företags	49 000	6 300	13,0	
Äffärsutveckling och entreprenörskap	34 891	29 588	84,8	
Livs- och breddade som företagare	10 650	14 610	87,7	
Produktutveckling och innovationer	10 381	13 280	81,2	
Allt vänta utanför Sverige	1 880	1 695	90,2	
Kapitalförmedling	26 256	22 524	111,2	
Miljö, natur och kultur	29 914	35 940	60,6	
Natur- och kulturarbetet	41 681	34 690	62,9	
Miljö- och näringslivsutveckling	10 855	1 690	10,0	
Infrastruktur	3 858	2 349	32,4	
Utbildning i yrkesverksamma	4 000	2 383	64,2	
Marknadsföring av livsmedels- och konsumtions-	2 100	00	1,4	
Stöd till utvecklingsprojekt	2 700	251	9,3	
Sammanlagt	264 042	263 322	76,4	

Källa: <http://www.tillvaxthalland.org>, 010222

lingsresurser på. Tidigare har informationen enbart funnits tillgänglig inom respektive finansiärs redovisningssystem. Dessutom har endast en bråkdel, om ens det, varit lätt tillgänglig för allmänheten. Den här metoden, att "kodifiera" den samlade kunskapen och publicera den, skapar nya möjligheter för länen att driva processen framåt. Samtidigt ger den ökade möjligheter att utvärdera resultaten av den samlade verksamheten.

Några län rapporterar om betydelsen av fortlöpande utvärdering av den egna processen. Syftet är att kontinuerligt kunna identifiera möjligheter och problem samt pröva och värdera arbetet mot bakgrund av gemensamma erfarenheter. I några fall, bl.a. i Kronoberg och Västerbotten, har man valt att ta externa konsulter till hjälp. I andra län, t.ex. Halland, har man bildat en särskild grupp som har till uppgift att följa det löpande arbetet, komma med förändringsförslag och driva på processen med diskussions- och debattinlägg. I Gävleborg arbetar man på båda sätten och får därigenom bidrag till arbetet från två olika håll. Exemplet visar hur några av partnerskapen arbetar målmedvetet med att utveckla metoder för att systematiskt kunna reflektera över sitt arbete och sina arbetsformer. Dessa inslag i processen bidrar till att en "tyst kunskap" successivt bygger upp och förstärker länkarna i det regionala partnerskapet.

2.4 UPPFÖLJNING AV DE HORISONTELLA KOMPONENTERNA I TILLVÄXTAVTALEN

I de regionala tillväxtavtalen skall jämställdhet mellan könen och ekologisk hållbar utveckling vara väl inarbetade aspekter. De skall inte enbart hanteras som faktorer att ta hänsyn till. I ett väl genomarbetat avtal ingår de som tillväxt drivande komponenter i de insatser och åtgärder som utvecklingsprogrammet omfattar.

De uppföljningar som gjordes medan tillväxtavtalen utarbetades, visade att de flesta län hade svårt att integrera jämställdheten och det ekologiska perspektivet i sina avtal. Slutsatsen var att det behövs bättre metoder och utbildning om hur man införlivar jämställdhet respektive ekologisk hållbarhet i det tillväxtfrämjande arbetet. Det krävs stor uppmärksamhet på dessa områden i lärprocessen för att höja tillväxtavtalens kvalitet.

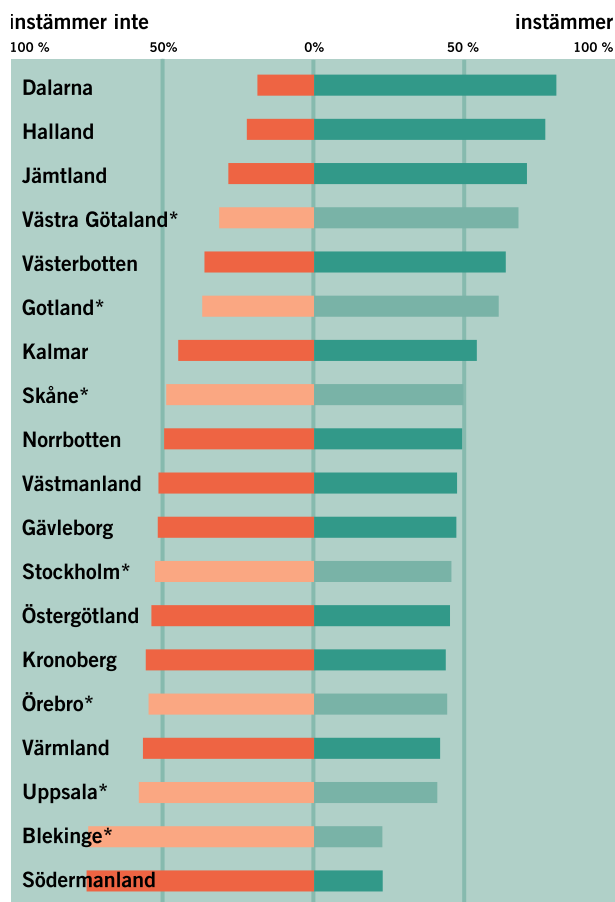
Under arbetets gång har man i de flesta län blivit mer medveten om jämställdhetsfrågornas betydelse. Frågorna har lyfts högre upp på den regionala agendan. Det behövs ett jämställdhetsperspektiv i samtliga faser av tillväxtavtalet. Regeringen utsåg i februari 2000 Blekinge, Jämtland och Västra Götaland som pilotlän för jämställda tillväxtavtal. I den senaste uppföljningen betonas att det behövs tydliga strategier på området. Det anses inte räcka med att det finns en jämställdhetsexpert i varje län. Det fordras också aktivitet och engagemang hos såväl regionala som nationella aktörer. Mycket av arbetet är nu inriktat på att höja kompetensen när det gäller praktiska tillämpningar av jämställdhetsperspektivet. Dels behövs strategier för att för-

bättra villkoren för kvinnors företagande. Dels behöver s.k. brytprojekt bedrivas inom utbildning och arbetsmarknad för att öka jämställdheten inom traditionellt könsuppdelade utbildningar och yrken. Statistik som produceras bör vara könsuppdelad inom alla områden som rör individer.

För att nå hållbar utveckling och tillväxt krävs samsyn mellan ekonomiska, ekologiska och sociala sektorer. Att arbeta med hållbar utveckling kräver alltså att man måste mötas över sektorsgränser. De regionala partnerskapen är en bra plattform för tvärsektoriella diskussioner på detta område. Partnerskapen har besvarat frågan hur de anser att miljöfrågor har hanterats i arbetet med avtalen. Ungefär hälften ansåg att frågorna hade hanterats dåligt eller mycket dåligt. *Se diagram 13.*

För att understryka hur viktigt det är att lyfta fram miljöfrågorna som drivkraft för utveckling och tillväxt har regeringen utsett pilotlän också för dessa frågor i tillväxtavtalen. Dalarna, Västerbotten och Skåne skall tillsammans med Naturvårdsverket utveckla metoder för hur det ekologiska hållbarhetsperspektivet kan införlivas dels i avtalsprocessen, dels i de konkreta åtgärderna. Erfarenheterna av pilotarbetet skall spridas till övriga län. Det långsiktiga målet bör vara att miljö blir en integrerad del i det regionalekonomiska arbetet för en hållbar sam-

Diagram 13. Det horisontella målet ekologisk hållbar utveckling har beaktats i stor utsträckning i arbetet med tillväxtavtalet.

Källa: SCB:s undersökning om de regionala tillväxtavtalen.

hällsutveckling samt att skapa större lokalt och regionalt engagemang för frågan om hur hållbar tillväxt formas. Kortsiktigt bör målet vara att skapa en ökad medvetenhet om miljö som tillväxtfaktor samt att miljöaspekterna skall vara tydligt integrerade i nästa omgång tillväxtavtal.

2.5 ANALYS

En stor del av de offentliga medel som satsas på att främja tillväxt och sysselsättning synliggörs genom tillväxtavtalen. Parterna träffar överenskommelser om sina respektive bidrag till insatser och åtgärder i programmen och detta dokumenteras i avtalen. Det ger en tydlig översikt över existerande resurser och de finansiella prioriteringar som parterna gör. Resursflöden och inriktningar blir särskilt synliga i de län som har upprättat Internetbaserade projektdatabaser. Att den privata finansieringen uppgår till närmare en fjärdedel ger intressant information om att privata aktörer i hög grad är delaktiga i samarbetet.

Ett syfte med tillväxtavtalen är att de skall leda till effektivare samordning av resurser för regional tillväxt. Merparten av de regionala samordnarna anser att avtalen har bidragit till detta. De får också stöd för sin uppfattning av företrädare för företagens organisationer, landsingen och de statliga organen i enkätundersökningen. Närmare 70 % av dem instämmer helt eller delvis i detta. Det är en intressant iakttagelse att av representanterna för privata företag har endast 30 % denna uppfattning. En tolkning kan vara att det framför allt är medel till konkreta projekt och aktiviteter som intresserar dessa aktörer och att det är mindre synligt och intressant för dem hur resursramar har skapats för de övergripande insatsområdena. Av enkätsvaren framgår vidare att en majoritet av de svarande i bl.a. Östergötland, Jämtland, Dalarna och Halland anser att tillväxtavtalet leder till bättre samordning. I några län, bl.a. Västmanland, Värmland och Kronoberg ifrågasätter merparten av de som besvarade enkäten om det finns samordningseffekter. Det finns inget som tyder på att man är mer positiv i de län där det finns många olika finansiärer än i de län som har få finansiärer av avtalet.

Några län planerar eller har tagit vissa steg mot ett mer integrerat samarbete kring projektstöd. I några fall försöker finansiärerna åstadkomma en gemensam "dörr-in" för att underlätta för dem som ansöker om projektmedel. Finansiärerna ser också ett ökat behov av att gemensamt kunna bedöma om ansökningar är förenliga med avtalets intentioner och prioriteringar. I Örebro län träffas Projektanalysgruppen (PANG) varannan vecka för att diskutera regionala projekt. Gruppen består av potentiella finansiärer som gemensamt bedömer projektens relevans för tillväxtavtalets mål och inriktning. PANG blir en-dörr-in för själva ansökningarna. När gruppen är klar med sin bedömning, fattar respektive aktör sitt beslut. Västmanlands län avser att hålla regelbundna "finanssamaråd" som, liksom i fallet Örebro, har till uppgift att diskutera aktu-

ella projektansökningar. I Kronobergs län arbetar man också på ett liknande sätt. I Gävleborgs län satsar flera aktörer tillsammans på att skapa en en-dörr-in i varje kommun för företagen. Syftet är att samordna alla former av rådgivningsinsatser och därmed underlätta för såväl nya entreprenörer som befintliga företag att komma i kontakt med rätt organisation på en gång. Initiativet är ett samarbete mellan kommuner, företagsorganisationer, länsstyrelsen, länsarbetsnämnden och ALMI.

Av de 21 samordnarna instämmer sex stycken av dem i påståendet att deras avtal präglas av klarhet avseende finansieringsbelopp och åtaganden (Gotland, Uppsala, Östergötland, Halland, Kalmar, Skåne). Sex stycken av samordnarna instämmer inte alls (Blekinge, Kronoberg, Norrbotten, Södermanland, Jönköping, Västmanland). Övriga län redovisar ingen uttalad uppfattning i frågan.

Många regionala aktörer framhåller att staten är en otydlig part i avtalens finansiering. Ett exempel är att både länsarbetsnämnderna själva och andra anger att nämnderna agerar olika från län till län och att det behövs klarare direktiv om hur de arbetsmarknadspolitiska medlen får användas. Flera pekar också på att det finns en konflikt mellan kort- och långsiktiga mål i arbetsmarknadspolitiken. Länsarbetsnämnden i Västerbottens län har formulerat ett förslag till policy och kriterier för nämndens finansiella medverkan i tillväxtavtal och strukturfondsprogram. Det går ut på att man bör bedöma om ett projekt helt eller delvis berör personer som tillhör arbetsmarknadspolitikens målgrupper eller om det endast indirekt kan medverka till att uppfylla målen för arbetsmarknadspolitiken. I det sistnämnda fallet bör, enligt policyförslaget, beslut om finansiering underställas myndighetens styrelse.

De regionala tillväxtavtalen är avsedda att utarbetas med inslag av förhandling mellan parter, men detta har hittills fungerat bristfälligt. En återkommande kommentar är att det saknas tydliga partsförhållanden i avtalsprocessen. Detta bekräftas i stort av samordnarnas syn på arbetet. Bland annat anser endast ett par av samordnarna att de regionala tillväxtavtalen har ett tydligt förhandlingsinslag. Otydligheterna i statens finansiella engagemang är också en svaghet. Kommentarer från länen visar också att staten i betydligt större utsträckning skulle kunna använda sin relativa finansiella styrka för att styra avtalsprocessen. Statens resurser skulle också kunna användas som incitament och draghjälp i processer som stärker den regionala konkurrenskraften.

Det faktum att informationen om länens uppföljning och utvärdering i avtalsarbetet är knapphändig, kan betyda att dessa uppgifter fortfarande ofta är förbisedda. De län som har rapporterat mer ingående, visar upp spännande modeller för att förstärka den lärande processen genom att systematiskt ta tillvara den "kodifierade" och "tysta" kunskap som förmedlas i partnerskapen.

2.6 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

- Genomförandet av de åtgärder som har planerats inom ramen för de regionala tillväxtavtalen har kommit igång. 18 län redovisar att per den 15 september 2000 har beslut tagits om totalt 2 585 miljoner kronor. Av informationen från 15 av länen framgår att staten (49%), den privata sektorn (25%) och kommunerna (8%) är de största finansiärerna. EU-medel uppgår hittills endast till 6% men väntas öka i takt med att strukturfondsprogrammen genomförs i ökad utsträckning. Den finansiella informationen är ofullständig och skall tolkas försiktigt.
- Länsarbetsnämnderna och länsstyrelser/självstyrelseorgan svarar för 42% respektive 36% av den statliga finansieringen. Statens finansiella engagemang varierar mellan länen, är störst i Norrbotten och lägst i Uppsala län. Uppsala tillsammans med Stockholm och Västra Götaland är de län som uppvisar störst antal olika finansiärer till sina tillväxtavtal.
- Tillväxtavtalen i 18 län omfattar sammanlagt 1 624 olika projekt. I genomsnitt avsätter man 1,5 miljoner kronor per projekt. Hälften av medlen går till insatser för företagsutveckling och entreprenörskap. En fjärdedel av medlen satsas på kompetensutveckling och forskning och utveckling.
- Tillväxtavtalen leder till att offentliga och även privata resurser som satsas för att främja tillväxt och sysselsättning blir synliga.
- Enligt en majoritet av samordnarna bidrar tillväxtavtalen till effektivare samordning av resurser för regional tillväxt. De får stöd i sin uppfattning av närmare 70% av företrädare för stat, företagsorganisationer och landsting. Däremot instämmer endast 30% av företagen i detta.
- Tillväxtavtalen har medverkat till att s.k. en-dörr-lösningar bildas i några län. Arrangemanget skall dels underlättas för företag, organisationer m.fl. som ansöker om projektmedel, dels fungera som ett gemensamt forum för finansiärer att diskutera projektansökningar och bedöma om de överensstämmer med det regionala tillväxtavtalets mål och intentioner.
- Statens roll som medfinansiär av tillväxtavtalen uppfattas som otydlig och olika statliga aktörer har skilda uppfattningar om vilken deras roll i avtalsarbetet är. Detta har i sin tur skapat en osäkerhet kring processen. Tillväxtavtalets värde som ett instrument för regionala förhandlingar anses vara begränsat.
- En förutsättning för att de regionala tillväxtavtalen skall kunna vidareutvecklas som instrument för samordning av resurser för regional tillväxt och sysselsättning är att de statsfinansierade aktörer som medverkar i arbetet har tydliga mandat och riktlinjer.
- De flesta län har svårt att integrera jämställdhet och det ekologiska perspektivet i sina avtal. Det finns ett stort behov av bättre metoder och utbildning om hur man införlivar dessa frågor i det tillväxtfrämjande arbetet. De regionala partnerskapen är en bra plattform för tvärsektorieella diskussioner på dessa områden. Det är viktigt att i det fortsatta arbetet lyfta fram dessa frågor som en drivkraft för utveckling och tillväxt. Därför har pilotlän utpekats för att intensifiera arbetet med att integrera jämställdhet och ekologisk hållbar utveckling.
- Uppföljning och utvärdering är en förutsättning för att kunna utveckla en lärande process. I vissa län lägger parterna gemensamt ut projektdatabaser på Internet, vilket skapar helt nya möjligheter för ökat kunskapsutbyte kring processen. Några län arbetar tillsammans med interna bedömningsgrupper och externa konsulter för att systematiskt kunna reflektera och dra lärdomar i det pågående arbetet. Detta stärker nätverket av aktörer.